

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Sosyal Bilgiler Programında Aktif Öğrenme ve Dijitalleşme Önerilerinin İncelenmesi

*Muhammet Fatih KIZILKAYA**

ÖZ

Günümüzde hızla ilerleyen teknolojik gelişmeler, eğitim sistemlerini yeniden şekillendirirken, bireylerden yalnızca bilgiye sahip olmalarını değil, aynı zamanda bu bilgiyi eleştirel bir bakış açısıyla kullanma, üretme ve paylaşma becerilerini geliştirmeleri beklenmektedir. Bu bağlamda, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli, öğrencilerin yalnızca akademik başarı alanında değil, aynı zamanda değer eğitimi, karakter gelişimi ve dijital okuryazarlık gibi farklı alanlarda da donanımlı bireyler olmalarını hedeflemektedir. Bu çalışma, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli çerçevesinde, 2024 yılında yayımlanan Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nın aktif öğrenme ve dijitalleşme boyutlarını, öğrenme-öğretme uygulama önerileri üzerinden analiz etmeyi amaçlamaktadır. Araştırma, doküman incelemesi yöntemiyle gerçekleştirilmiş ve betimsel analizle veriler çözümlenmiştir. Öğretim programında yer alan öğrenme-öğretme uygulama önerilerinde genel olarak aktif öğrenme yöntemlerinin yaygın bir biçimde önerildiği, ancak dijitalleşme yöntemlerinin sınırlı bir düzeyde yer aldığı gözlemlenmiştir. Programdaki öğrenme çıktıların, aktif öğrenme yöntemlerine dayalı uygulamaları geniş ölçüde önerdiği, buna karşın dijital araç ve kaynak kullanımına dair önerilerin çoğunlukla "Teknoloji ve Sosyal Bilimler" öğrenme alanında yoğunlaştığı, diğer alanlarda ise sınırlı kaldığı belirlenmiştir. Bu durum, öğretim programlarının dijitalleşme açısından daha kapsamlı bir şekilde geliştirilmesi gerektiğini ortaya koymaktadır. Öğretim programlarının güncellenme sürecinde, dijital araçların pedagojik amaçlarla sistematik biçimde tüm öğrenme alanlarına entegre edilmesi ve doğrudan kullanılması gereken dijital araçların belirlenerek programa dâhil edilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli, sosyal bilgiler dersi, aktif öğrenme, dijitalleşme, öğretim programı.

An Examination of Active Learning and Digitalization Proposals in the Social Studies Program of the Turkish Century Education Model

ABSTRACT

In today's rapidly advancing technological landscape, education systems are being reshaped in ways that require individuals to possess knowledge and develop the ability to use, produce, and share this knowledge with a critical perspective. In this context, the Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli aims to cultivate students who are equipped not only academically but also in areas such as values education, character development, and digital literacy. This study aims to analyze the dimensions of active learning and digitalization within the framework of the Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli, focusing on the learning and teaching practice suggestions presented in the Social Studies Curriculum published in 2024. The research was conducted using the document analysis method, and the data were examined using descriptive analysis. Findings indicate that while active learning methods are widely emphasized in the curriculum's learning and teaching practice suggestions, digitalization practices

Atıf Bilgisi: Kızılkaya, M. F. (2025). Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli sosyal bilgiler programında aktif öğrenme ve dijitalleşme önerilerinin incelenmesi. *Anadolu Dil ve Eğitim Dergisi*, 3(2), 180-202. Doi: <https://10.5281/zenodo.18076007>

* Dr. Öğr. Üyesi, Bayburt Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Sosyal Bilgiler Eğitimi Anabilim Dalı, mfatihkizilkaya@bayburt.edu.tr, ORCID: 0000-0001-7143-279X

are more limited. Specifically, the learning outcomes in the curriculum essentially promote practices based on active learning methods. In contrast, digital tools and resources are primarily concentrated in the “Technology and Social Sciences” learning area, with limited integration across other areas. This situation highlights the need to develop curricula further in terms of digitalization. In curriculum revision, it is recommended that digital tools be systematically integrated into all learning areas for pedagogical purposes and that specific digital tools required for direct use be identified and incorporated into the curriculum.

Keywords: Türkiye Century Education Model, social studies course, active learning, digitalization, curriculum.

Giriş

Günümüz dünyasında hızla gelişen teknoloji ve bilgi çağının gereksinimleri, bireylerden sadece bilgiye sahip olmalarını değil; aynı zamanda bilgiyi kullanma, eleştirme, üretme ve paylaşma becerilerini de geliştirmelerini zorunlu kılmaktadır. Bu değişim, eğitim sistemlerinin yapısını ve öğretim yaklaşımlarını da derinden etkilemektedir. Bu dönüşüme cevap niteliğinde geliştirilen Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli (TYMM), öğrencilerin sadece akademik başarıya değil; aynı zamanda karakter gelişimi, değer eğitimi ve dijital okuryazarlık gibi alanlarda da donanımlı bireyler olmalarını hedeflemektedir (Millî Eğitim Bakanlığı, [MEB], 2024a). Bu çerçevede Türkiye, eğitim sisteminde köklü değişiklikler yaparak, 21. yüzyılın gereksinimlerine uygun bir eğitim modeli geliştirmiştir. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli olarak adlandırılan bu yeni yaklaşım, sosyal bilgiler dersi gibi temel derslerin yeniden yapılandırılmasını amaçlamaktadır (MEB, 2024a).

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli çerçevesinde oluşturulan yeni yapılanma, sosyal bilgiler dersi için aktif öğrenme yöntemlerini içeren bir öğretim programı sunmaktadır. Özellikle toplumsal bilinç, tarihsel farkındalık ve vatandaşlık eğitimi gibi alanlara odaklanan sosyal bilgiler dersi hem değer aktarımı hem de çağın gereklerine uygun becerileri kazandırmayı hedefleyen bu yeni yaklaşımla yeniden şekillendirilmiştir (MEB, 2024b). Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli çerçevesinde oluşturulan 2024 Sosyal Bilgiler öğretim programı, öğrencilerin derse katılımını artırmak, derinlemesine öğrenmeyi teşvik etmek ve konuları daha anlamlı hale getirmek için aktif öğrenme yöntemlerini ve dijital araçları kullanmayı amaçlamaktadır (MEB, 2024b). Program içeriğinde yer alan aktif öğrenme eğitim alanında son yıllarda öne çıkarak geleneksel öğretim yöntemlerine alternatif bir yaklaşım haline gelmiştir. Aktif öğrenme, öğrencilerin öğrenme sürecine zihinsel ve fiziksel olarak katılımını esas alan, yaparak-yaşayarak öğrenmelerini destekleyen bir yaklaşımdır. Bu yaklaşımda öğrenciler, problem çözme, tartışma, iş birliği yapma ve düşüncelerini ifade etme gibi etkinliklerle sürece doğrudan katılır (MEB, 2024b). Toplumsal bilinç oluşturmada kritik bir öneme sahip olan sosyal bilgiler dersi, bireylerin yaşadıkları toplumun değerlerini, tarihini, kültürünü ve sorumluluklarını anlamalarına katkı sağlamaktadır. Çünkü sosyal bilgiler, bireylerin toplumsal varoluşlarını anlamalarına yardımcı olmayı ve iyi bir vatandaş olmalarını sağlamayı amaçlayan kritik bir derstir (Bilgili, 2010). Bu bağlamda, özellikle aktif öğrenme yöntemleri ve dijital içeriklerin sosyal bilgiler dersi öğretim sürecine entegrasyonu büyük önem taşımaktadır. Bu entegrasyon sayesinde öğrenciler, sadece bilgi edinmekle kalmayıp aynı zamanda bu bilgileri sorgulama, analiz etme ve günlük yaşamla ilişkilendirme fırsatı bulmaktadır. Böylece sosyal bilgiler dersi, öğrencilerin hem akademik hem de toplumsal gelişimlerine doğrudan katkı sunan dinamik bir öğrenme alanı haline gelmektedir. Ancak, mevcut müfredat ve öğretim yöntemlerinin etkinliği, öğretmenlerin yeterlilikleri ve eğitim materyallerinin kalitesi gibi faktörler, sosyal bilgiler eğitiminin başarısını doğrudan etkilemektedir (Demir, 2008; Demirezen ve Kaya, 2023; Gülersoy, Özbay, Yıldırım ve Çetinkaya., 2021; Kılıçoğlu ve Aydemir, 2022).

Sosyal bilgiler dersinde aktif öğrenme yöntemlerinin etkilerini inceleyen çalışmalar, bu yöntemlerin öğrencilerin akademik başarıları üzerinde olumlu etkiler yarattığını göstermektedir (Çukurbaşı Çalışır ve Arıkan, 2022; Korkmaz Toklucu ve Tay, 2016; Özgen ve Pesen, 2008). Literatürde

yer alan çalışmalar, aktif öğrenme yöntemlerinin öğrencilerin akademik başarılarını artırdığı ve onların becerilerini geliştirdiği, aynı zamanda öğrencilerin çok yönlü gelişimini desteklediğini ortaya koymaktadır (Arslan, 2006; Chau ve Cheung, 2017; McGreevy ve Church, 2020; Murillo-Zamorano, vd., 2021; Rodchua, 2016). Bununla birlikte Sosyal Bilgiler dersinde aktif öğrenme yöntemlerinin kullanılması, öğrencilerin derse katılımını artırmakta ve öğrenme süreçlerini daha etkili hale getirmektedir (Korkmaz Toklucu ve Tay, 2016; Uysal ve Elgün, 2022).

Literatür incelendiğinde aktif öğrenmenin eğitim ortamlarında sıklıkla kullanılmasına yönelik birçok akademik çalışmanın gerçekleştirildiği görülmektedir. Omasheva, Sugralina, Minayeva ve Salkeeva (2018) çalışmasında, aktif öğrenme yönteminin kimya derslerinde öğrenmeyi desteklediğini, öğrencilerin gerçek yaşam problemleriyle başa çıkma becerilerini geliştirdiğini ve takım çalışmasına dayalı iletişim yetilerini artırdığını ortaya koymuştur. Öztürk (2013) tarafından gerçekleştirilen bir çalışmada, İngilizce öğretmenliği öğrencilerinin kullandıkları dil öğrenme stratejileri incelenmiş ve aktif öğrenme yöntemlerinin akademik başarıyla anlamlı düzeyde ilişkili olduğu belirlenmiştir. Hayat, Hasan, Ali ve Kaleem (2017) tarafından gerçekleştirilen çalışmada da aktif öğrenme yöntemlerinin öğrenci katılımını artırmadaki etkisi incelenmiş; elde edilen bulgular, bu yöntemlerin öğrencilerin öğrenme deneyimlerini zenginleştirdiğini ve derse katılımlarını anlamlı düzeyde artırdığını ortaya koymuştur.

Günümüzde eğitim ortamlarında teknoloji ve pedagojik yaklaşımların bütünleşmesiyle birlikte aktif öğrenme yöntemlerinin yanı sıra teknoloji ve dijitalleşme yöntemlerinin kullanımı da giderek daha fazla önem kazanmaktadır. Özellikle aktif öğrenmenin dijital araçlarla desteklenmesi, öğrencilerin eleştirel düşünme, problem çözme ve yaratıcı üretim becerilerini geliştirme açısından büyük fırsatlar sunmaktadır. Literatür incelendiğinde, dijital araçlarla desteklenen sınıf ortamlarının öğrencilerin öğrenme süreçlerine aktif katılımını artırdığı ve öğrenme motivasyonlarını güçlendirdiği vurgulanmaktadır (Atan ve Kocasaraç, 2022; Baz ve Tetik, 2017; Fırat, 2009). Bu bağlamda, dijital araçlar yalnızca öğretim sürecini desteklemekle kalmayıp, aktif öğrenme etkinliklerini zenginleştirerek öğrencilerin bireysel farklılıklarına uygun özelleştirilmiş öğrenme deneyimleri de sunmaktadır.

Teknoloji destekli sınıf ortamları, eğitimde yeni yaklaşımlar ve ilerlemeler sonucu giderek daha önemli hale gelmektedir. Dijital öğrenme araçlarının kullanımı kapsamında Üstün (2019) tarafından gerçekleştirilen çalışmada, mobil öğrenmenin harmanlanmış öğrenme ortamlarına entegrasyonunun öğrenci başarıları, öğrenme çıktıları ve tutumları üzerindeki etkilerini incelemiş; alanyazından seçilen 22 çalışmanın büyük çoğunluğunun, mobil teknolojilerin bu tür ortamlara etkili biçimde entegre edilmesinin, öğrencilerin öğrenme çıktılarını artırdığını ve olumlu tutumlar geliştirmelerine katkı sağladığını ortaya koymuştur. Benzer şekilde, Ayaz, Ramazanoğlu ve Uluyol (2023) çalışmasında artırılmış gerçeklik (AG) destekli tersyüz öğrenme (TYÖ) ile geleneksel dijital destekli öğrenme ortamlarının öğretmen adaylarının öğrenme başarısı üzerindeki etkilerini incelemiş; AG destekli TYÖ ortamlarının, geleneksel dijital destekli ortamlara kıyasla öğretmen adaylarının öğrenme performansını anlamlı düzeyde artırdığı sonucuna ulaşılmıştır. Parlak, Yurdakul, Kalender ve Üngör (2023) çalışmasında, öğretmenlerin dijital dönüşüm sürecinde karşılaştıkları yenilikçi yaklaşımlar ile ihtiyaç duydukları destekleri incelemiş; öğrenci başarısını artırmak amacıyla dijital araçlar, oyun tabanlı öğrenme ve işbirlikli öğrenme gibi stratejileri kullanan öğretmenlerin, teknolojik araçların etkili entegrasyonu için dijital okuryazarlık ve uygulamalı eğitimlere ihtiyaç duyduklarını aktarmışlardır. Yapılan çalışmalar, dijital öğrenme araçlarının kullanımının öğretim yöntemleriyle birlikte öğrenme süreçlerini dönüştürme gücüne işaret etmektedir. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli (TYMM) ise bu dönüşüm potansiyelini temel alarak, dijital imkanları önceleyen ve öğrenci merkezli bir yapıyı öne çıkaran yeni bir Sosyal Bilgiler öğretim programı geliştirildiği ifade edilmektedir. Yukarıda aktarılan aktif öğrenme ve dijitalleşme yöntemlerini bünyesinde barındıran 2024 Sosyal Bilgiler öğretim programı da bireyleri tüm yönleriyle geliştirmeyi hedefleyen bütüncül bir eğitim anlayışını esas almaktadır (MEB, 2024b).

Yeni Sosyal Bilgiler öğretim programında öğrenme-öğretme uygulamaları önerilirken öğrencilerin derse etkin katılım göstermelerini ve bilgiyi anlamlı şekilde yapılandırmalarını destekleyecek tümevarıma dayalı bir yaklaşımın tercih edildiği aktarılmaktadır (MEB, 2024b). Bu çalışma, öğretim programının öğrenme-öğretme uygulamalarında yer alan önerilerin değerlendirilmesini amaçlamaktadır. Bu bağlamda, programın aktif öğrenme ve dijitalleşme açısından güçlü yönlerinin belirlenmesi ve olası sınırlılıklarına ilişkin öngörüler geliştirilmesi açısından önemli bir katkı sunması beklenmektedir. Bu doğrultuda, Avcı (2024) tarafından gerçekleştirilen çalışma, bu araştırmanın önemini desteklemektedir. Avcı, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli (TYMM) kapsamında geliştirilen 7. sınıf Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı tasarısını incelemiş ve programın yeniliği sebebiyle farklı boyutlarda çalışmalar yapılmasının ve böylece literatüre katkı sağlanmasının gerekliliğine işaret etmiştir. Kayman ve Özdemir (2025) tarafından yapılan çalışmada da öğretim programlarının yalnızca içerik bakımından değil, aynı zamanda uygulama koşulları ve öğretmen eğitimleri açısından da ele alınması gerektiği vurgulanmaktadır.

2024 Sosyal Bilgiler Öğretim Programı üzerine yapılan literatür taramasında, TYMM çerçevesinde hazırlanan yeni programı ele alan çalışmaların bulunduğu (Avcı,2024; Karaman, 2024); ancak öğrenme-öğretme uygulamalarında önerilen yaklaşımların özellikle aktif öğrenme ve dijitalleşme bağlamında incelenen araştırmalara rastlanmadığı görülmektedir.

Araştırmada, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli kapsamında Sosyal Bilgiler dersleri için önerilen öğrenme-öğretme uygulamaları aktif öğrenme ve dijitalleşme perspektifinden analiz edilmiştir. Çalışmanın amacı, 2024 Sosyal Bilgiler Öğretim Programı'nda aktif öğrenme ve dijitalleşme yöntemlerinin ne düzeyde yer aldığına ilişkin analiz yapmaktır. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

1. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli çerçevesinde 2024 yılında yayımlanan Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nda yer alan öğrenme-öğretme uygulama önerilerinde aktif öğrenme yöntemlerinin dağılımı nasıldır?

2. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli çerçevesinde 2024 yılında yayımlanan Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nda yer alan öğrenme-öğretme uygulama önerilerinde dijitalleşme boyutunda hangi araç ve yöntemler önerilmektedir ve öğrenme alanlarına göre dağılımı nasıldır? sorularına cevap aranmaya çalışılmıştır.

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Bu çalışma, nitel araştırma yöntemlerinden biri olan doküman incelemesi kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Araştırma, betimsel bir nitelik taşıyarak mevcut durumların derinlemesine incelenmesine odaklanmaktadır. Nitel araştırma, gözlem, görüşme ve doküman incelemesi gibi nitel veri toplama tekniklerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamlarında, gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konulmasına olanak tanıyan bir süreç olarak tanımlanabilir. Doküman incelemesi, araştırılan olgu veya olgular hakkında bilgi sağlayan yazılı materyallerin analizini içermektedir. Nitel araştırmalarda doküman incelemesi, tek başına bir veri toplama yöntemi olarak kullanılabileceği gibi, diğer veri toplama yöntemleri ile de birlikte kullanılabilir (Yıldırım ve Şimşek, 2011).

Verilerin Toplanması

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli 2024 yılından itibaren kademeli olarak uygulanmaya başlayan yeni bir eğitim modelidir. Bu model, bireylerin bilişsel, duyuşsal ve psikomotor gelişimlerini bütüncül bir yaklaşımla desteklemeyi amaçlamakta; kök değerler, beceriler ve yetkinlikler üzerine inşa edilmektedir. Bu çerçevede hazırlanan 2024 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı (4, 5, 6 ve 7.

sınıflar), öğrencilerin toplumsal, kültürel, ekonomik ve çevresel boyutlarıyla dünyayı anlamlandırmalarına yönelik bir öğrenme süreci tasarlamaktadır. Yeni geliştirilen bir öğretim programının farklı boyutlarıyla incelenmesi, programın mevcut durumunun kapsamlı biçimde ortaya konulmasına katkı sağlamak ve sosyal bilgiler eğitimi alanında gerçekleştirilecek sonraki araştırmalara yön gösterici bir işlev üstlenebileceği düşünülmektedir. Bu nedenle araştırmada Millî Eğitim Bakanlığı tarafından Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli çerçevesinde 2024 yılında yayımlanan Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı (4, 5, 6 ve 7. sınıflar) veri toplama aracı olarak kullanılmış ve incelenmiştir.

Geçerlik ve Güvenirlik Çalışmaları

Bu çalışmada, betimsel analizin güvenirliliği Miles ve Huberman yaklaşımına göre gerçekleştirilmiştir. Miles ve Huberman (1994) kodlayıcılar arasında en az %80 fikir birliğinin olması gerektiği ifade etmektedir. Miles ve Huberman formülüne göre ($\Delta = C \div (C + \partial) \times 100$) değerlendirilen çalışma; alanında uzman bir akademisyen tarafından yeniden analiz edilmiştir. Dördüncü, beşinci, altıncı ve yedinci sınıf öğrenme yöntemlerinde altı uzlaş, bir öğrenme yönteminde ayrılık olmak üzere %85 görüş birliği sağlanmıştır (Miles ve Huberman, 1994; Patton, 2002).

Veri Toplama Araçları

Araştırmada Millî Eğitim Bakanlığı tarafından Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli çerçevesinde 2024 yılında yayımlanan Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı (4, 5, 6 ve 7. sınıflar) kullanılmıştır.

Verilerin Analizi

Araştırmada incelenen dokümandan elde edilen veriler, nitel araştırmalarda yaygın olarak tercih edilen betimsel analiz yöntemiyle çözümlenmiştir. Bu araştırmada betimsel analiz yönteminin tercih edilmesinin nedeni, elde edilen nitel verilerin araştırma sorularına uygun biçimde sistematik olarak çözümlenmesini ve anlamlı bir şekilde sunulmasını sağlamaktır. Betimsel analizde toplanan veriler, önceden belirlenmiş araştırma sorularının ortaya koyduğu yönlerde göre özetlenir ve yorumlanır. Elde edilen bulguların yorumlanmış biçimde okuyucuya sunulabilmesi için betimsel analizde sıklıkla doğrudan alıntılara başvurulur. Yapılan betimlemeler açıklanır, yorumlanır, neden-sonuç ilişkileri irdelenir ve birtakım sonuçlara ulaşılır (Yıldırım ve Şimşek, 2011).

Bulgular

Bu bölümde Türkiye yüzyılı maarif modeli çerçevesinde 2024 yılında yayımlanan Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programında (4, 5, 6 ve 7. sınıflar) yer alan aktif öğrenme ve dijitalleşme yöntemlerine ait önerilere yer verilmiştir.

Tablo 1. Dördüncü sınıf sosyal bilgiler dersi öğrenme-öğretme uygulamalarında aktif öğrenme ve dijitalleşme yöntemlerine yönelik önerilere ait bulgular

Öğrenme Alanı ve Sınıf	Öğrenme Çıktıları	Aktif Öğrenme Yöntemleri	Dijitalleşme Yöntemleri
Birlikte Yaşamak (4. Sınıf)	Sosyal bilgiler dersinin hayatına sunacağı katkıları yorumlayabilme	Soru-cevap Grup çalışması Eleştirel inceleme Performans görevi Görselleştirme	Dijital kaynaklar
	Bireysel özelliklere saygı duymanın önemine ilişkin çıkarım yapabilme	Drama çalışmaları Eğitsel oyunlar Görüşme yapma Grup çalışması	-

Evimiz Dünya (4. Sınıf)	Toplumsal birliği sürdürmeye yönelik fikir üretebilme	Drama çalışmaları Eğitsel oyunlar Görüşme Soru-cevap Etkinlikler Öğrenci tartışmalar	-
	Konum ve yön bulurken haritaları kullanabilme	Öğrenci merakını uyandırma Harita keşfi Grup çalışması Oyun etkinlikleri Performans görevi	Dijital haritalar Dijital ortamda Harita kullanımı
	Yakın çevresinden hareketle doğa ve insan ilişkisini çözümleyebilme	Görsel inceleme Sınıf içi tartışma Performans görevi	Dijital kaynaklar
	Afetlerin etkilerini azaltma konusunda yapılabileceklerle ilişkin oluşturduğu ürünü paylaşabilme	Sınıf tartışması Ürün oluşturma (Acil durum planı hazırlama) Örnek inceleme	-
Ortak Mirasımız (4. Sınıf)	Geçmişten günümüze çocuk oyun ve oyuncaklarının değişimini karşılaştırabilme	Görselleştirme Öğrenci görüşme etkinliği Grup tartışması Performans görevi Sunum yapma	Videolar Sunumlar
	Aile tarihini yansıtan bir ürün oluşturabilme	Soyağacı şablonları Soru-cevap çalışması Görselleştirme Beyin fırtınası Görüşme	-
	Yakın çevresindeki ortak miras öğelerini tanımanın önemini yorumlayabilme	Gezi düzenleme Gezi rehberi hazırlama Drama teknikleri	Dijital kaynaklar Sanal müze gezisi
Yaşayan Demokrasimiz (4. Sınıf)	Cumhuriyetin ilanına giden yolda Mustafa Kemal Atatürk'ün ve Türk milletinin yaptığı fedakârlıkları yorumlayabilme	Görsel yorumlama Örnek olay incelemesi Soru-cevap çalışmaları Kendi cümleleriyle ifade Müze gezisi	Sanal müze uygulaması
	Cumhuriyetin getirdiği değişimlerin hayatımıza katkılarını yorumlayabilme	İstasyon tekniği Farklı ürünler tasarlama Soru-cevap çalışmaları Grup çalışması Sınıf gazetesi oluşturma	Dijital Kaynaktan Yararlanma
	Okulda karar alma ve demokratik katılım süreçlerine ilişkin fikir üretebilme	Görsel yorumlama Beyin fırtınası Dilekçe yazma Vızıltı grupları Soru-cevap çalışması Bence-bizce tekniği	-
Hayatımızdaki Ekonomi (4. Sınıf)	Doğal kaynakların tüketimi ile ilgili grafik yorumlayabilme	Tartışma ortamı Grafik inceleme Grafik çözümleme Grafikle çıkarım yapma Beyin fırtınası	Dijital Kaynaktan Yararlanma
	İstek ve ihtiyaçları arasındaki bilinçli seçimleri hayatına yansıtabilme	Görsellerle desteklenmiş senaryolar Soru-cevap Tartışma	Görselleştirme

Teknoloji ve Sosyal Bilimler (4. Sınıf)		Kavram öğretimi teknikleri	
	Bir ürünün üretim, dağıtım ve tüketim süreçlerini çözümleyebilme	Büyük grup çalışması Kavram haritası oluşturma Grup çalışması	Görselleştirme
	Çevrim içi ortamda uyulması gereken güvenlik kurallarını eylemlerine yansıtabilme	Grup çalışması Problem çözme Karar verme Yaratıcı düşünme Bireysel araştırma	Çevrim içi ortam kullanımı Dijital güvenlik (kişisel bilgilerin gizliliği, antivirüs vb.) Doğru ve güvenilir bilgiye ulaşma Dijital vatandaşlık ve değerler
	Bilim insanlarının çocukluk hayatı ile kendi yaşamı arasında bağlantı kurabilme	Grup çalışması Araştırma ve bilgi paylaşımı Sıcak sandalye tekniği Bağlantı kurma	Dijital Kaynaktan Yararlanma Çevrim içi araştırma

Tablo 1’de Sosyal Bilgiler dersi öğretim programında yer alan dördüncü sınıf öğrenme çıktıları dikkate alınarak oluşturulmuş öğrenme-öğretme uygulamalarının aktif öğrenme ve dijitalleşme yöntemlerine ait önerileri yer almaktadır. Elde edilen bulgular, dördüncü sınıf Sosyal Bilgiler dersi öğretim programında yer alan öğrenme çıktılarının büyük bölümünde aktif öğrenme yöntemlerine dayalı öğretim uygulamalarının kullanılmasına yönelik bir yönlendirme bulunduğunu ortaya koymaktadır. Programda; soru-cevap, grup çalışması, drama, tartışma, performans görevi, ürün oluşturma, gezi ve sunum gibi etkinliklerin yoğun olarak kullanılmasının önerildiği görülmektedir.

Dijitalleşme yöntemlerine bakıldığında ise bazı öğrenme çıktılarında dijital haritalar, dijital kaynaklardan yararlanma, çevrim içi araştırma, sanal müze gezisi ve dijital güvenlik gibi öğeleri doğrudan kullanma önerilmekte; ancak birçok öğrenme çıktısında dijital uygulamalara ilişkin önerilerin sınırlı kaldığı görülmektedir. “Birlikte Yaşamak” ve “Ortak Mirasımız” öğrenme alanlarında aktif öğrenme öğelerinin kullanımı sıklıkla önerilmekte, buna karşın dijitalleşme yöntemlerinin sınırlı düzeyde önerildiği dikkat çekmektedir. “Teknoloji ve Sosyal Bilimler” öğrenme alanında dijital vatandaşlık, çevrim içi güvenlik ve çevrim içi bilgi kullanımı gibi dijitalleşme temelli önerilerin ön plana çıktığı görülmektedir. Programda aktif öğrenme yöntemlerinin bütüncül biçimde önerildiği, dijitalleşme yöntemlerine ait önerilerin ise belirli öğrenme çıktıları etrafında yoğunlaştığı; ancak tüm öğrenme çıktıları düzeyinde sistematik bir dağılım göstermediği anlaşılmaktadır.

Dördüncü sınıf öğretim programında yer alan öğrenme-öğretme uygulamalarına ait bazı örneklerle aşağıda yer verilmiştir;

“Öğrencilerin ilgi alanlarını, güçlü ve geliştirilebilir yanlarını fark edebilecekleri, hayatlarında hoşlandıkları ve hoşlanmadıkları şeyleri ifade edebilecekleri drama çalışmaları yapılırsa veya eğitsel oyunlar oynanır.”

“Öğrencilerden ikişerli gruplar oluşturmaları ve grup arkadaşı ile ilgi alanları, güçlü ve geliştirilebilir yanları, hoşlanıp hoşlanmadıkları şeyler ile ilgili görüşme yapmaları istenir.”

“Konuşma biletlere tekniği kullanılarak öğrencilerden farklı bireysel özelliklere saygı duymanın önemi ile ilgili konuşmaları istenir.”

“Senaryolu çizgi romanlar ve hikâyeler gibi yazılı, görsel veya dijital kaynaklar kullanılabilir.”

“Haritalar öğrencilere gösterilerek “Bu haritanın başlığı nedir?”, “Bu haritada neler görüyorsunuz?” gibi sorular sorularak öğrencilerin haritayı keşfetmeleri sağlanır.”

“Navigasyon uygulamaları, uydu görüntüleri, 3D uygulamalar, dijital haritalar veya renkli atlaslar gibi farklı kaynaklardan faydalanılır.”

“Her gruptan 30 Ekim 1923 sabahı ülkemizde yaşanan coşkuyu yansıtacak resim, şiir, slogan, şarkı gibi farklı ürünler ortaya koymaları istenir.”

“Vızıltı grupları tekniği kullanılarak okulda karar alma ve demokratik katılım süreçlerinin etkin bir şekilde yürütülmesi için öğrencilerden fikir üretmeleri istenir.”

Aşağıda yer alan Tablo 2’de beşinci sınıf Sosyal Bilgiler dersi öğretim programının öğrenme – öğretme uygulamalarında yer alan aktif öğrenme ve dijitalleşme yöntemleri sunulmuştur.

Tablo 2. Beşinci sınıf sosyal bilgiler dersi öğrenme-öğretme uygulamalarında aktif öğrenme ve dijitalleşme yöntemlerine yönelik önerilere ait bulgular

Öğrenme Alanı ve Sınıf	Öğrenme Çıktıları	Aktif Öğrenme Yöntemleri	Dijitalleşme Yöntemleri
Birlikte Yaşamak (5. Sınıf)	Dâhil olduğu gruplar ve bu gruplardaki rolleri arasındaki ilişkileri çözümleyebilme	Tartışma Akvaryum tartışması Grup çalışması Karşılaştırma tablosu hazırlama Rol oynama/canlandırma Yansıtma (duygu ve düşünce paylaşımı)	-
	Kültürel özelliklere saygı duymanın birlikte yaşamaya etkisini yorumlayabilme	Karşılaştırma Örnek olay inceleme Grup çalışması Proje hazırlama Canlandırma (el, ipli, gölge, tiyatro kuklası)	Dijital Kaynaktan Yararlanma Dijital ürün tasarlama
	Toplumsal birliği sürdürmeye yönelik yardımlaşma ve dayanışma faaliyetlerine katkı sağlayabilme	Örnek olay yöntemiyle sorgulama Grup çalışması Proje hazırlama Müzakere yöntemi Tablolaştırma Sosyal medya panosu oluşturma	Dijital Kaynaktan Yararlanma Dijital ürün tasarlama (broşür, video)
Evimiz Dünya (5. Sınıf)	Yaşadığı ilin göreceli konum özelliklerini belirleyebilme	Ürün ortaya koyma	Dijital kaynak kullanım
	Yaşadığı ilde doğal ve beşerî çevredeki değişimi neden ve sonuçlarıyla yorumlayabilme	Büyük grup tartışması Karşılaştırma tablosu oluşturma Araştırma-inceleme Soru-Cevap Yöntemi Altı şapkalı düşünme tekniği Balık kılçığı diyagramı	Dijital uygulamalar
	Yaşadığı ilde meydana gelebilecek afetlerin etkilerini azaltmaya yönelik farkındalık etkinlikleri düzenleyebilme	Araştırma-inceleme Grup Çalışması Ürün Oluşturma Akran değerlendirme	Dijital Kaynaktan Yararlanma Çevrim İçi Paylaşım Ortamları
	Ülkemize komşu devletler hakkında bilgi toplayabilme	Araştırma-inceleme Karşılaştırma Yapma Ürün Oluşturma	Dijital Kaynaktan Yararlanma
Ortak Mirasımız (5. Sınıf)	Yaşadığı ildeki ortak miras öğelerine ilişkin oluşturduğu ürünü paylaşabilme	Araştırma-inceleme Büyük Grup Tartışması Ürün Oluşturma	Dijital Kaynaktan Yararlanma
	Anadolu’da ilk yerleşimleri kuran toplumların sosyal hayatlarına yönelik bakış açısı geliştirebilme	Somutlaştırma Araştırma-İnceleme Karşılaştırma tablosu oluşturma Konuşma halkası tekniği	Dijital Kaynaktan Yararlanma

	Mezopotamya ve Anadolu medeniyetlerinin ortak mirasa katkılarını karşılaştırabilme	Araştırma-İnceleme “Nesi var?” tekniği Beyin eseri tekniği	Sanal müze uygulamaları
Yaşayan Demokrasimiz (5. Sınıf)	Demokrasi ve cumhuriyet kavramları arasındaki ilişkiyi çözümleyebilme	Gözlem ve Raporlama Araştırma-İnceleme Frayer modeli Ürün Oluşturma	Dijital Kaynaktan Yararlanma
	Toplum düzenine etkisi bakımından etkin vatandaş olmanın önemine yönelik çıkarımda bulunabilme	Tahmin yürütme Araştırma-İnceleme Karşılaştırma Yapma Eğitsel oyunu	Dijital Kaynaktan Yararlanma
	Temel insan hak ve sorumluluklarının önemini sorgulayabilme	Araştırma-İnceleme 5N1K tekniği Grup tartışması İstasyon tekniği	Dijital Kaynaktan Yararlanma
	Bir ihtiyaç hâlinde veya sorun karşısında başvuru yapılabilecek kurumlar hakkında bilgi toplayabilme	Beyin fırtınası tekniği Araştırma-İnceleme Büyük grup tartışması tekniği Ürün Oluşturma	Dijital Kaynaktan Yararlanma
Hayatımızdaki Ekonomi (5. Sınıf)	Kaynakları verimli kullanmanın doğa ve insanlar üzerindeki etkisini yorumlayabilme	Gözlem Yapma Büyük grup tartışması tekniği 5D yaklaşımı Grup çalışması Ürün Oluşturma	Dijital Kaynaktan Yararlanma
	İhtiyaç ve isteklerini karşılamak için gerekli bütçeyi planlayabilme	Araştırma-İnceleme	Dijital Kaynaktan Yararlanma
	Yaşadığı ildeki ekonomik faaliyetleri özetleyebilme	Kavram ağı Araştırma-İnceleme	Dijital Kaynaktan Yararlanma Genel ağ adreslerinin kullanımı
Teknoloji ve Sosyal Bilimler (5. Sınıf)	Teknolojik gelişmelerin toplum hayatına etkilerini tartışabilme	Araştırma-İnceleme Tartışma yöntemi	Dijital Kaynaktan Yararlanma
	Teknolojik ürünlerin bilinçli kullanımının önemine ilişkin ürün oluşturabilme	Çıkarımda bulunma Araştırma-İnceleme Grup çalışması Ürün Oluşturma	Dijital Ürün Oluşturma

Tablo 2’de Sosyal Bilgiler dersi öğretim programında yer alan beşinci sınıf öğrenme çıktıları dikkate alınarak oluşturulmuş öğrenme-öğretme uygulamalarının aktif öğrenme ve dijitalleşme yöntemlerine ait önerileri yer almaktadır. Beşinci sınıf Sosyal Bilgiler dersi öğretim programındaki öğrenme çıktılarında aktif öğrenme yöntemlerine dayalı uygulamaların yaygın biçimde önerildiği görülmektedir. Etkinlik türü olarak en çok grup çalışması, araştırma-inceleme, karşılaştırma, ürün oluşturma, tartışma, gözlem ve farklı düşünme tekniklerinin (örneğin altı şapkalı düşünme, balık kılçığı, Frayer modeli) kullanılması önerilmektedir. Bazı öğrenme çıktılarında drama, rol oynama, proje hazırlama ve eğitsel oyun gibi öğrenci katılımını artıran uygulamaların da önerildiği görülmektedir. Dijitalleşme yöntemlerine bakıldığında, birçok öğrenme çıktısında dijital kaynaklardan yararlanma, dijital ürün oluşturma, çevrim içi paylaşım ortamları, sanal müze ve genel ağ adreslerinin kullanımı gibi önerilere yer verildiği; ancak bazı öğrenme çıktılarında bu unsurların önerilmediği tespit edilmiştir. Özellikle 'Teknoloji ve Sosyal Bilimler' öğrenme alanında dijitalleşme yöntemlerinin daha yoğun önerildiği; diğer öğrenme alanlarında ise dijital uygulamaların bazı öğrenme çıktılarında öneri olarak sunulmasının sınırlı kaldığı gözlemlenmiştir.

Beşinci sınıf programında yer alan öğrenme-öğretme uygulamalarına ait bazı örneklerle aşağıda yer verilmektedir;

“Listede yer alan gruplardaki rolleri ile bu rollerin getirdiği hak ve sorumlulukları tartışmaları sağlanır. Bu süreçte akvaryum ve küçük grup tartışma teknikleri kullanılabilir.”

“Grup çalışması yoluyla dâhil olunan gruplardaki rollere ilişkin canlandırmalar yapılır.”

“Gruplardan kültürel özelliklere saygı duymanın birlikte yaşamaya etkisine yönelik yazılı, görsel veya dijital ürünler ortaya koymaları istenir.”

“Öğrencilere ülkemizin, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti (KKTC) 'nin ve farklı ülkelerin kültürel özelliklerine ilişkin yazılı ve görsel kaynaklar sunulur. Dijital kaynaklardan da yararlanılabilir.”

“Öğrenciler, bireysel veya grup hâlinde yaşadıkları ildeki doğal ve beşerî çevrede geçmişten günümüze meydana gelen değişimin neden ve sonuçlarını balık kılçığı diyagramında yazılı olarak ifade eder.”

“Frayer modeli kullanılarak öğrencilerden cumhuriyet kavramının tanımı, özellikleri, örnekler ve örnek olmayan durumlara ilişkin bilgileri beş bölüme ayrılmış kâğıt üzerinde düzenlemeleri ve arkadaşları ile paylaşmaları istenir.”

“Verilen yazılı ve görsel kaynaklardan etkin vatandaşlık kavram ve özellikleri incelenir, dijital kaynaklardan da faydalanılabilir.”

“Öğrencilerden tanımladıkları konulardan hareketle 5N1K tekniğini kullanarak temel insan hak ve sorumluluklarının önemine yönelik sorular hazırlamaları istenir.”

“İstasyon tekniği kullanılarak yapılan çıkarımların yazılı ve görsel olarak sunulması sağlanır.”

Aşağıda yer alan Tablo 3’de altıncı sınıf Sosyal Bilgiler dersi öğretim programının öğrenme – öğretme uygulamalarında yer alan aktif öğrenme ve dijitalleşme unsurları sunulmuştur.

Tablo 3. Altıncı sınıf sosyal bilgiler dersi öğrenme-öğretme uygulamalarında aktif öğrenme ve dijitalleşme yöntemlerine yönelik önerilere ait bulgular

Öğrenme Alanı ve Sınıf	Öğrenme Çıktıları	Aktif Öğrenme Yöntemleri	Dijitalleşme Yöntemleri
Birlikte Yaşamak (6. Sınıf)	Dâhil olduğu grupların ve bu gruplardaki rollerinin zaman içerisinde değişebileceğine ilişkin çıkarım yapabilme	Karşılaştırma ve Analiz Hayal Etme / Yaratıcı Düşünme Soru-cevap Bireysel Paylaşım / Sözlü İfade Varsayımda Bulunma Tarih Şeridi Öğrenme Galerisi Gözlem Mektup yazma	Dijital Kaynaktan Yararlanma
	Kültürel bağlarımızın ve millî değerlerimizin toplumsal birliğe etkisini yorumlayabilme	Kavram Haritası Oluşturma Örnek Olay İncelemesi Ürün Oluşturma	Dijital Kaynaktan Yararlanma
	Toplumsal hayatta karşılaşılan sorunlara yönelik çözüm önerilerini müzakere edebilme	Araştırma-inceleme Balık kılçığı tekniği Küçük grup tartışması Karşılaştırma ve tablolama Büyük grup tartışması Beyin eseri tekniği Köşelenme tekniği	-
Evim iz Dün va	Ülkemizin, kıtaların ve okyanusların konum özelliklerini belirleyebilme	Soru-cevap Harita üzerinde uygulamalı çalışma	Dijital Kaynaktan Yararlanma

		Harita okuma ve uygulama	Dijital ve atlas küre uygulaması Dijital haritalar
	Ülkemizin doğal ve beşerî çevre özellikleri arasındaki ilişkiyi çözümleyebilme	Görsel kaynak inceleme Sınıflama tablosu Beyin fırtınası Büyük grup tartışması Örnek Olay İncelemesi	Dijital Kaynaktan Yararlanma
	Ülkemizin Türk dünyasıyla kültürel iş birliklerini yorumlayabilme	Araştırma-inceleme	Görsel ve dijital kaynaklarla inceleme Dijital Kaynaktan Yararlanma
Ortak Mirasımız (6. Sınıf)	Türkistan'da kurulan ilk Türk devletlerinin medeniyetimize katkılarını sorgulayabilme	Soru-cevap Araştırma-inceleme 5N1K tekniği Tartışma	Dijital Kaynaktan Yararlanma
	VII-XIII. yüzyıllar arasında İslam medeniyetinin eğitim, bilim, hukuk, kültür, sanat ve mimari alanlarında insanlığın ortak mirasına katkılarını dair akıl yürütebilme	Araştırma-inceleme Betimleme Ayrılıp birleşme tekniği	Dijital Kaynaktan Yararlanma
	İslamiyet'in kabulüyle Türklerin sosyal ve kültürel hayatlarında meydana gelen değişimi dönemin bakış açısıyla değerlendirebilme	Grup çalışması Araştırma-inceleme Karşılaştırma tablosu Ürün oluşturma	-
	XI-XIII. yüzyıllar arasında meydana gelen siyasi faaliyetler ve askerî mücadelelerin Anadolu'nun Türkleşmesi ve İslamlaşmasına etkisini özetleyebilme	Tarih Şeridi Kavram ağı ile sınıflandırma	Dijital Kaynaktan Yararlanma
Yaşayan Demokrasimiz (6. Sınıf)	Yönetimin karar alma sürecini etkileyen unsurları çözümleyebilme	Sınıf tartışması Fikir taraması Vızıltı grupları tartışma teknikleri Karşılaştırma yapma Kavram ağları Zihin haritaları	Dijital Kaynaktan Yararlanma
	Toplumsal düzenin sürdürülmesinde temel hak ve sorumlulukların önemini yorumlayabilme	Örneklendirme Araştırma inceleme Küçük grup tartışma Ürün oluşturma	-
	Vatandaşlık haklarının kullanımında dijitalleşme ve teknolojik gelişmelerin etkilerini sorgulayabilme	5N1K tekniği Araştırma inceleme Grup çalışması Münazara tekniği	Dijital Kaynaktan Yararlanma
Hayatımızdaki Ekonomi (6. Sınıf)	Ülkemizin kaynakları ile ekonomik faaliyetler arasındaki ilişkiyi çözümleyebilme	Araştırma-inceleme Ürün oluşturma Tartışma teknikleri	Dijital Kaynaktan Yararlanma Dijital ürün oluşturma
	Ekonomik faaliyetler ve meslekler arasındaki ilişki hakkında çıkarımda bulunabilme	Gözlem Tahmin Yürütme Eğitsel Oyun Fikir taraması tekniği Beyin fırtınası tekniği	Dijital Kaynaktan Yararlanma
	Tasarladığı bir ürün için yatırım ve pazarlama proje önerisi hazırlayabilme	Grup çalışması Ürün oluşturma Drama, rol oynama gibi teknikler	-

Teknoloji ve Sosyal Bilimler (6. Sınıf)	Ulaşım ve iletişim teknolojilerindeki gelişmelerin kültürel etkileşimdeki rolünü yapılandırabilme	Balık kılçığı tekniği Beyin fırtınası tekniği Zihin haritası tekniği	-
	Bir ürün veya fikrin telif ve patent süreçleriyle ilgili bilgi toplayabilme	Araştırma-inceleme Beyin fırtınası tekniği Karşılaştırma yapma Grup çalışması	Dijital Kaynaklardan Yararlanma

Tablo 3’de Sosyal Bilgiler dersi öğretim programında yer alan altıncı sınıf öğrenme çıktıları dikkate alınarak oluşturulmuş öğrenme-öğretme uygulamalarının aktif öğrenme ve dijitalleşme yöntemlerine ait önerileri yer almaktadır. Altıncı sınıf Sosyal Bilgiler dersi öğretim programında yer alan öğrenme çıktılarının çoğunluğunda aktif öğrenme yöntemlerine dayalı uygulamalara yönelik önerilere yer verildiği gözlemlenmiştir. Soru-cevap, grup çalışması, tartışma, beyin fırtınası, araştırma-inceleme, kavram haritası oluşturma ve ürün oluşturma gibi etkinlikler yaygın olarak önerilmektedir. Ancak dijitalleşme yöntemleri incelendiğinde, dijital kaynaklardan yararlanma, dijital haritalar, sanal geziler ve çevrim içi araştırma gibi dijital araçlar sadece bazı öğrenme çıktılarında kullanım için önerilmektedir. Birçok öğrenme çıktısında dijitalleşme yöntemlerine yer vermenin önerilmediği ve dijital uygulamaların sınırlı olarak önerildiği görülmüştür. Özellikle “Evimiz Dünya” ve “Hayatımızdaki Ekonomi” öğrenme alanlarında aktif öğrenme öğelerinin kullanımı yoğun biçimde önerilmişken, dijitalleşme yöntemlerinin kullanımının daha az önerildiği tespit edilmiştir. Öte yandan, “Teknoloji ve Sosyal Bilimler” öğrenme alanı, dijital vatandaşlık, çevrim içi güvenlik ve dijital bilgi kullanımı gibi dijitalleşme temelli uygulama kullanım önerileri belirgin şekilde öne çıkmaktadır. Genel olarak programda aktif öğrenme yöntemlerini kullanma önerilerine geniş bir şekilde yer verilmişken, dijitalleşme yöntemlerinin kullanım önerilerinin ise belirli öğrenme çıktılarıyla sınırlı kaldığı ve her öğrenme çıktısına eşit bir şekilde dağıtılmadığı sonucuna varılmıştır.

Altıncı sınıf programında yer alan öğrenme-öğretme uygulamalarına ait bazı örneklerle aşağıda yer verilmektedir;

“Öğrencilere yazılı ve görsel kaynaklarda verilen rollere geçmiş yaşantılarında sahip olup olmadıkları sorulur. Bu süreçte uygun olan dijital kaynaklar da kullanılabilir.”

“İncelenen kaynaklar ve oluşturulan kavram haritalarından yola çıkılarak performans görevi olarak kültürel bağlarımızın ve millî değerlerimizin toplumsal birliğe etkisini anlatan şiir, slogan, hikâye, resim, afiş veya poster hazırlanır.”

“Yazılı ve görsel kaynaklar üzerinden kültürel bağlarımızı ve millî değerlerimizi oluşturan dil, din, tarih, sanat ve gelenek-göreneklere ait özellikler belirlenir. Süreçte uygun olan dijital içeriklere de yer verilebilir.”

“Ülkemizdeki toplumsal sorunların nedenlerine yönelik bir balık kılçığı oluşturulur.”

“Sınıf içerisinde ortak bir toplumsal sorun belirlenir. Belirlenen sorunun nedenlerine yönelik küçük grup tartışmaları yapılır.”

“Aynı toplumsal soruna ilişkin farklı bakış açılarının nedenleri üzerine büyük grup tartışması yapılır.”

“Ülkemizin göreceli ve mutlak konumu ile kıtaların ve okyanusların göreceli konumunu belirlemek amacıyla Harita Genel Müdürlüğü’nün dijital ve atlas küre uygulamasından da yararlanılabilir.”

“Öğrencilerden seçtikleri konularla ilgili 5N1K tekniği ile sorular oluşturmaları istenir ve belirledikleri soruları soru kartlarına dönüştürmeleri sağlanır.”

“Medeniyetimizin oluşumunda ilk Türk devletlerinin rolü hakkında ulaşılan çıkarımların yansıtıldığı bir afiş hazırlanır ve sınıfa sunulur.”

“Ayrılıp birleşme tekniği ile sınıf gruplara ayrılır.”

Aşağıda yer alan Tablo 4’de yedinci sınıf Sosyal Bilgiler dersi öğretim programının öğrenme – öğretme uygulamalarında yer alan aktif öğrenme ve dijitalleşme yöntemleri sunulmuştur.

Tablo 4. Yedinci sınıf sosyal bilgiler dersi öğrenme-öğretme uygulamalarında aktif öğrenme ve dijitalleşme yöntemlerine yönelik önerilere ait bulgular

Öğrenme Alanı ve Sınıf	Öğrenme Çıktıları	Aktif Öğrenme Yöntemleri	Dijitalleşme Yöntemleri
Birlikte Yaşamak (7 Sınıf)	Dâhil olduğu gruplarda ve sosyal hayatta etkili iletişimin önemini sorgulayabilme	5N1K tekniği Beyin fırtınası Balık kılçığı tekniği Arkası yarın tekniği Ürün Oluşturma	Dijital Kaynaktan Yararlanma
	Özel gereksinimli bireyler için fırsat eşitliğini sürdürmeye yönelik fikir üretebilme	Halkası tekniği Araştırma-inceleme Beyin eseri (ürünü) tekniği	Dijital Kaynaktan Yararlanma
	Türk toplumunun millî meseleler karşısında gösterdiği tutum ve davranışlara ilişkin çıkarım yapabilme	Soru cevap tekniği Karşılaştırma tabloları	Dijital Kaynaktan Yararlanma
Evimiz Dünya (7 Sınıf)	Küreselleşmenin insan ve toplum hayatında meydana getirdiği değişimi yorumlayabilme	Beyin fırtınası Büyük grup tartışması	Dijital Kaynaktan Yararlanma
	Bölgesel ve küresel sorunların çözümünde ülkemizin rolünü özetleyebilme	Sınıflama tablosu oluşturma Ayrılıp birleşme tekniği	-
Ortak Mirasımız (7 Sınıf)	Osmanlı Devleti’nin cihan devleti hâline gelmesini sağlayan politikaları sorgulayabilme	Araştırma-inceleme 5N1K tekniği Örnek olay Balık kılçığı	-
	Değişen dünya dengeleri karşısında Osmanlı Devleti’nin uyguladığı yenilikleri neden ve sonuçlarıyla yorumlayabilme	Araştırma-inceleme Sınıflama tablosu Büyük grup tartışması	Sanal bülten
	Osmanlı kültür ve medeniyet unsurlarına ilişkin oluşturduğu ürünü paylaşabilme	Araştırma-inceleme Ayrılıp birleşme tekniği Drama etkinlikleri Ürün Oluşturma	Dijital Kaynak Kullanımı
Yaşayan Demokrasimiz (7 Sınıf)	Türkiye Cumhuriyeti’nin temel niteliklerini özetleyebilme	Grup çalışması Ürün Oluşturma	-
	Türkiye Cumhuriyeti Devleti’nin yönetim yapısını çözümleyebilme	Araştırma-inceleme Grup çalışması Eğitsel oyunlar	Dijital Kaynak Kullanımı
	Ülkemizdeki demokrasinin gelişimini, demokrasinin temel ilkeleri açısından yorumlayabilme	Araştırma-inceleme Konuşma halkası tekniği Tarih şeridi oluşturma Ürün Oluşturma	Dijital Kaynak Kullanımı
	Demokrasinin uygulama sürecinde karşılaşılan sorunları özetleyebilme	Sınıflandırma Küçük grup tartışma teknikleri Öğrenme galerisi tekniği	Dijital Kaynak Kullanımı

Hayatımızdaki Ekonomi (7 Sınıf)	Milli kalkınma hamlelerini neden ve sonuçlarıyla yorumlayabilme	Araştırma-inceleme Tarih şeridi Sınıf tartışması Beyin fırtınası tekniği Ürün Oluşturma	Dijital Kaynaktan Yararlanma
	Ekonomik gelişmişlik ile üretim, dağıtım ve tüketim döngüsü arasındaki ilişkiyi çözümleyebilme	Araştırma-inceleme Karşılaştırma Yapma Tablolaştırma Yapma	Dijital Kaynaktan Yararlanma
Teknoloji ve Sosyal Bilimler (7 Sınıf)	Bilimsel ve teknolojik gelişmelerin gelecekteki toplum hayatına etkilerine ilişkin öngöründe bulunabilme	Araştırma-inceleme Çember tartışma tekniği Fikir taraması tekniği Öğrenme galerisi tekniği	Dijital Kaynaktan Yararlanma
	Örnek metinler üzerinden sosyal bilimlerin çalışma alanlarına dair genelleme yapabilme	Araştırma-inceleme Konuşma halkası tekniği Çember tartışma tekniği Servis altlığı tekniği	-
	Toplumsal hayatta karşılaşılabileceği bir probleme yönelik bilimsel sorgulama yapabilme	Beyin fırtınası tekniği Grup çalışması Küçük grup tartışması tekniği	-

Tablo 4’te Sosyal Bilgiler dersi öğretim programında yer alan yedinci sınıf öğrenme çıktıları dikkate alınarak oluşturulmuş öğrenme-öğretme uygulamalarının aktif öğrenme ve dijitalleşme yöntemlerine ait önerileri yer almaktadır. Yedinci sınıf Sosyal Bilgiler dersi öğretim programında yer alan öğrenme çıktılarının çoğunda aktif öğrenme yöntemlerine dayalı çeşitli uygulamaların önerildiği gözlemlenmektedir. Özellikle beyin fırtınası, grup çalışması, araştırma-inceleme, ürün oluşturma ve tartışma teknikleri gibi etkinliklerin kullanımı yaygın biçimde önerilmiştir. Dijitalleşme yöntemlerinin kullanımı ise bazı öğrenme çıktılarında dijital kaynak kullanımı, dijital haritalar ve sanal bülten gibi unsurlar aracılığıyla önerilirken, tüm öğrenme çıktıları düzeyinde bu unsurların kullanım önerileri dağılımının sınırlı olduğu belirlenmiştir. “Birlikte Yaşamak” öğrenme alanında dijitalleşme yöntemlerinin kullanımı sınırlı düzeyde önerilmişken, “Teknoloji ve Sosyal Bilimler” öğrenme alanında dijital kaynaklardan yararlanma daha belirgin şekilde önerilmiştir. Aktif öğrenme yöntemlerinin kullanım önerileri, programda genellikle daha yoğun bir şekilde yer alırken; dijitalleşme yöntemlerinin ise yalnızca bazı öğrenme çıktılarında belirgin olarak önerildiği tespit edilmiştir.

Yedinci sınıf programında yer alan öğrenme-öğretme uygulamalarına ait bazı örneklerle aşağıda yer verilmektedir;

“Listede yer alan konular ve etkili iletişimin önemi ile ilgili 5N1K tekniği kullanılarak sorular hazırlanır.”

“Daha sonra günlük hayatta ve dijital ortamlarda karşılaşılan ve etkili iletişime engel olan durumlara yönelik beyin fırtınası yapılır ve iletişim problemlerinin nedenlerini ortaya koymak amacıyla balık kılçığı tekniği kullanılır.”

“Yazılı ve görsel kaynaklar üzerinden grup içinde ya da toplumsal hayatta olumlu ve olumsuz iletişime ait örnekler öğrencilere sunulur. Süreç dijital kaynaklarla da desteklenebilir.”

“Kaynaklardaki özel gereksinimli bireylerin başarılarına ilişkin durumlar konuşma halkası tekniği ile tartışılır.”

“Fikir oluşturma sürecinde beyin eseri (ürünü) tekniği kullanılır.”

“Yapılan çıkarımlar doğrultusunda Osmanlı Devleti’nin cihan devleti hâline gelmesini sağlayan politikalara ilişkin balık kılçığı oluşturulur.”

“Osmanlı Devleti’nin uyguladığı yeniliklerin askerî, sosyal, kültürel ve ekonomik alanlarda etkileri büyük grup tartışmasıyla sorgulanır.”

“Yasama, yürütme ve yargı yetkisi ile organlarına ilişkin “Ben kimim?” ve “Nesi var?” gibi eğitsel oyunlar oynanır.”

Sonuç

Bu araştırmada Sosyal Bilgiler dersi öğretim programında yer alan dördüncü, beşinci, altıncı ve yedinci sınıf öğrenme çıktıları dikkate alınarak oluşturulmuş öğrenme-öğretme uygulamalarında yer alan öneriler aktif öğrenme ve dijitalleşme yöntemleri perspektifinde incelenmiştir. Gerçekleştirilen bu araştırma Sosyal Bilgiler dersi öğretim programlarının aktif öğrenme yöntemlerini ne derece benimsediğini ve dijitalleşme yöntemlerinin ne ölçüde kullanıldığını analiz etmeyi hedeflemektedir.

Araştırma sonuçları, Sosyal Bilgiler dersi öğretim programının öğrenme çıktılarında yer alan öğrenme-öğretme uygulamaları bölümlerinde aktif öğrenme yöntemlerinin kullanımına yönelik önerilerin yaygın biçimde yer aldığı, buna karşın dijitalleşme yöntemlerini kullanmaya yönelik öğrenme-öğretme uygulamaları bölümünde sınırlı düzeyde önerildiğini ortaya koymaktadır. Çalışmanın sonuçları, yeni öğretim programının aktif öğrenme hedefleri doğrultusunda tutarlı bir yapıya sahip olduğunu ortaya koymakla birlikte, dijitalleşme hedefleri açısından yetersiz kaldığını göstermektedir. Bunun nedeni program hazırlama sürecinde dijital içeriklerin programa yoğun şekilde entegre edilmesinin, öğretim süresine ve öğrenme çıktılarına ek yük getirebileceğinden, aktif öğrenmeye öncelik verilip dijitalleşmenin sınırlı tutulması olabilir. Bunun yanı sıra okullar arası donanım farklılıkları, internet erişiminde yaşanan eşitsizlikler ve öğretmenlerin dijital pedagojik yeterlik düzeylerindeki farklılıklar, program geliştiricilerin dijital içeriklere temkinli yaklaşımlarına neden olmuş olabilir. Öğretmenlerin aktif öğrenme yöntemlerini sınıf ortamında dijital uygulamalara kıyasla daha kolay planlayıp uygulayabilmesi, öğretim programında bu yöntemlere öncelik verilmesinin başlıca nedenlerinden biri olabilir. Nitekim, aktif öğrenme yöntemleri mevcut pedagojik bilgi birikimi ve sınıf içi deneyimle daha kolay bütünleşebilirken, dijital öğrenme uygulamaları teknik donanım, dijital içerik yeterliliği ve öğretmenlerin teknoloji yeterlilik düzeyine bağlı olarak sınırlılıklar doğurabilmektedir. Bu çerçevede gerçekleştirilen çalışmalar bazı eğitim kurumlarının dijital olanaklara erişebilirken, diğerlerinin bu imkanlardan yoksun kaldığını ve bu durumun dijital eşitsizliği derinleştirdiğini ortaya koymuştur (Aksoy, 2003; Aşkın, Bozkurt ve Zeybek, 2020; Sezgin ve Fırat, 2020; Kayman ve Özdemir, 2025). Ayrıca öğretmenlerin dijital yeterliği üzerine gerçekleştirilen çalışmalarda söz konusu zorluk ve endişelerin var olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Akbaba-Altun ve Gürer, 2008; Bektaş, 2014; Çelikten, 2002; Gökmen, Akgün ve Kartal, 2014; Kayman ve Özdemir, 2025). Bu durum, program geliştiricilerin aktif öğrenme yöntemlerine daha fazla vurgu yapmalarına, dijitalleşme yöntemlerine ise daha sınırlı yer ayırmalarına yol açmış olabilir. 2018 ve 2024 Sosyal Bilgiler Öğretim Programlarını bilim tarihi perspektifinden karşılaştıran Karaman da (2024), 2024 programının sorgulama temelli ve proje tabanlı öğrenme gibi modern pedagojik yaklaşımları ön plana çıkardığını belirtmiştir. Bu çalışmanın bulguları, araştırmanın sonuçlarını destekler niteliktedir.

Aktif öğrenme yöntemlerinin Sosyal Bilgiler dersi öğretim programı çerçevesinde bulunan öğrenme çıktılarında yer alan öğrenme-öğretme uygulamaları bölümünde önerilmesi, dersin doğası gereği öğrencilerin yalnızca bilgi edinmeleriyle sınırlı kalmayıp; aynı zamanda araştırma yapmaları, sorgulama becerileri geliştirmeleri, bilinçli kararlar almaları ve toplumsal yaşamda etkin, sorumlu bireyler olarak rol üstlenmeleri amacıyla önem arz etmektedir. Sosyal Bilgiler dersi öğretim programı incelendiğinde dördüncü, beşinci, altıncı ve yedinci sınıf öğrenme-öğretme uygulamaları bölümünde grup çalışması, beyin fırtınası, araştırma-inceleme gibi etkinliklerin sıkça önerildiği görülmektedir. Bu tür etkinlikler, öğrencilerin düşünme becerilerini geliştirmek, fikirlerini özgürce ifade edebilmelerini

sağlamak ve diğer öğrencilerle etkileşime geçmelerini teşvik etmek amacıyla öğretim programında önerilmektedir (MEB, 2024b). Grup çalışması, tartışma, beyin fırtınası, gözlem, karşılaştırma, kavram haritası, rol oynama, eğitsel oyunlar ve çeşitli düşünme tekniklerinin (altı şapkalı düşünme, balık kılçığı, Frayer modeli gibi) sıkça önerilmesi, öğrencilerin bilişsel, duyuşsal ve sosyal gelişimlerinin desteklenmesini amaçlamaktadır (MEB, 2024b). Aktif öğrenme yöntemlerinin çok yönlü gelişimi desteklediği sonucuna varan çalışmalar da bu düşüncelerle aynı doğrultudadır (Çolak, 2015; Filiz ve Dikmen, 2017; Öztürk, 2013). Bu uygulamalar, öğrencilerin derse etkin katılımını teşvik ederken Sosyal Bilgilerin sorgulayıcı, katılımcı ve yaparak-yaşayarak öğrenmeye dayalı doğasına da uygunluk göstermektedir. Aynı zamanda aktif öğrenme yöntemlerinin öğrencilerin ders başarısını artırmada etkili bir yöntem olduğu sonuçlarına varan birçok çalışma da bulunmaktadır (Aksu ve Keşan, 2011; Gür ve Seyhan, 2006; Yalaz, 2021). Örneğin, grup çalışması ve tartışmalar, öğrencilerin eleştirel düşünme becerilerini geliştirebilirken, beyin fırtınası gibi etkinlikler de öğrencilerin yaratıcı düşüncelerini destekleyebilmektedir. Öğretim programının bu yönüyle öğrencilerin eleştirel düşünme, iş birliği ve problem çözme gibi üst düzey becerilerinin gelişimine katkı sağladığı söylenebilir. Bu tür uygulamaların, öğrencilerin bilgiye aktif bir şekilde ulaşmalarına yardımcı olduğu ve onların öğrenme süreçlerinde daha derinlemesine katılım göstermelerini sağladığı yapılan çalışmalarda açıkça görülmektedir (Bedir vd., 2013; Hayat vd., 2017; Türkben, 2015). Bu durum, program genelinde aktif öğrenme yöntemlerinin eğitimdeki önemini vurgulamaktadır.

2024 Sosyal Bilgiler dersi öğretim programı kapsamında incelenen dijital yöntemlerin kullanılmasına ilişkin önerilerin Teknoloji ve Sosyal Bilimler öğrenme alanında yoğunlaştığı sonucuna ulaşılmıştır. Öğretim programında yer alan diğer öğrenme alanlarında ise tüm sınıf ve öğrenme alanları kapsamında sınırlı biçimde önerildiği görülmektedir. Dijital yöntemlerin özellikle Teknoloji ve Sosyal Bilimler öğrenme alanı çerçevesinde ağırlıklı olarak kullanılması, programda programın amaç ve öğrenme çıktılarına verilen önem, aktif öğrenme anlayışının benimsenmesi ve temel kavramsal öğrenme çıktılarının ön planda tutulmasından dolayı olabilir. Dijitalleşme yöntemlerinin öğretim programında sınırlı biçimde yer alması, dijital araç ve içeriklerin etkin kullanımını etkileyen altyapı eksiklikleri, öğretmen yeterliklerindeki farklılıklar ve teknik destek yetersizliklerinin her okulda eşit düzeyde sağlanamamasıyla ilişkili olabilir. Kayman ve Özdemir (2025) tarafından, gerçekleştirilen çalışma sonuçları yukarıda ifade edilen düşünceleri destekler niteliktedir. Kayman ve Özdemir'in (2025) çalışma sonuçları öğretmenlerin dijital araçların entegrasyonu ve eğitim süreçlerinin yetersizliğine yönelik eleştirileri, eğitimde teknolojik altyapının güçlendirilmesi gerektiği sonuçlarını ortaya koymaktadır. Bu durum, program geliştiricilerin dijitalleşme konusunda daha temkinli ve sınırlı adımlar atmasına neden olmuş olabilir. Bu görüşü destekleyen bir çalışmada Akça ve Meydan (2022), coğrafya öğretmenlerinin 21. yüzyıl becerileri ile teknopedagojik yeterlik düzeylerini değerlendirmiş ve öğretmenlerin bu yeterlikleri etkili biçimde kullanmakta zorlandıklarını belirlemiştir. Benzer şekilde, Mulenga ve Marbán (2020) tarafından yapılan bir araştırmada da öğretmenlerin dijital dönüşüm sürecinde eğitim teknolojilerini etkili biçimde entegre edebilmeleri için çeşitli destek ve eğitimlere ihtiyaç duydukları belirlenmiştir. Teknolojik olanaklar ile eğitim politikalarının tam uyum içinde yürütülememesi de dijitalleşmenin programda ikincil düzeyde kalmasına yol açmış olabilir. Ancak dijitalleşme yöntemlerinin kısıtlı da olsa öğretim programında yer alması, programın yeniliklere açık ve yapıcı bir yapıya sahip olduğunu göstermektedir.

Sonuç olarak; Sosyal Bilgiler dersi öğretim programında yer alan öğrenme-öğretme uygulama önerilerinin genel olarak aktif öğrenme yöntemlerini benimsediği, ancak dijitalleşme yöntemlerinin önerme hususunda sınırlı düzeyde kaldığı görülmüştür. Grup çalışması, tartışma, beyin fırtınası ve eğitsel oyun gibi aktif öğrenme etkinliklerinin her sınıf düzeyinde yaygın biçimde önerildiği anlaşılmakta; bu durum öğrencilerin eleştirel düşünme, iş birliği ve problem çözme gibi becerilerinin geliştirilmesini desteklemektedir. Buna karşın, dijital araç ve kaynakların önerilmesi büyük ölçüde

“Teknoloji ve Sosyal Bilimler” öğrenme alanı ile sınırlı kalmakta, diğer alanlarda ise oldukça sınırlı düzeyde yer almaktadır. Bu durum, öğretim programlarının dijital çağın gereklerine bütüncül şekilde cevap veremediğini ve dijitalleşmenin pedagojik açıdan daha tutarlı bir şekilde entegre edilmesi gerektiğini ortaya koymaktadır. Programın dijitalleşme yönünden geliştirilmesi, hem öğretmenlerin dijital pedagojik yeterliliklerini artıracak hem de öğrencilerin çağın gerektirdiği dijital okuryazarlık ve vatandaşlık becerilerini kazanmalarına katkı sağlayacaktır.

Sosyal Bilgiler dersi öğretim programında dijitalleşme yöntemlerinin yalnızca belirli öğrenme alanlarıyla sınırlı kalmaması, tüm sınıf düzeylerine ve öğrenme alanlarına dengeli biçimde yayılması sağlanabilir. Böylece dijitalleşme, aktif öğrenme yöntemleriyle bütünleştirilerek öğrencilere 21. yüzyıl becerilerini kazandıracak daha kapsayıcı bir öğretim süreci oluşturulabilir. Dijitalleşme temelli etkinlikler, pedagojik amaçlarla uyumlu biçimde yapılandırılabilir; teknoloji kullanımı amaç değil araç olarak tasarlanabilir. Program geliştirme sürecinde farklı sosyoekonomik düzeydeki okulların teknoloji altyapı durumları dikkate alınarak alternatif dijital öneriler sunulabilir. Öğretim programlarına öğretmenlerin teknopedagojik yeterliliklerini geliştirmeye yönelik rehberlik bölümleri eklenmelidir.

Araştırma ve Yayın Etiği

Bu çalışmada, Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi’nde belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergede *Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler* başlığı altında açıklanan eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir.

Etik Kurul İzni

Çalışma nitel araştırma desenlerinden doküman analizi yöntemiyle gerçekleştirildiğinden ve kullanılan “2024 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı (4, 5, 6 ve 7. sınıflar)” başlıklı dokümanın Millî Eğitim Bakanlığı tarafından Öğretim Programları İzleme ve Değerlendirme Sistemi üzerinden açık erişimde bulunduğundan, araştırma ve uygulama izini gerektirmeyen çalışmalar arasında yer almamaktadır.

Yazarların Katkı Oranı

Makale tek yazarlıdır.

Çıkar Çatışması

Yazar makaleyi tek başına hazırladığından çıkar çatışmasına dair bir durum bulunmamaktadır.

Kaynakça

- Akbaba-Altun, S., & Gürer, M. D. (2008). School administrators’ perceptions of their roles regarding information technology classrooms. *Eurasian Journal of Educational Research*, 33, 35-54. <https://app.trdizin.gov.tr/makale/TnprM016UTA>
- Akça, D., & Meydan, A. (2023). Coğrafya öğretmenlerinin 21. yüzyıl öğrenen becerileri ile 21. yüzyıl öğretmen becerilerinin kullanımları arasındaki ilişki. *Uluslararası Sosyal Bilimler Akademi Dergisi*, (13), 494-519. <https://doi.org/10.47994/usbad.1329998>
- Aksoy, H. H. (2003). Eğitim kurumlarında teknoloji kullanımı ve etkilerine ilişkin bir çözümleme. *Eğitim Bilim Toplum Dergisi*, 1(4), 4-23.
- Aksu, H. H., & Keşan, C. (2011). İlköğretimde aktif öğrenme modeli ile geometri öğretiminin başarı ve kalıcılık düzeyine etkisi. *Karadeniz Fen Bilimleri Dergisi / The Black Sea Journal of Sciences*, 2(1), 94-113.

- Arslan, M. (2006). Aktif öğrenme. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(2), 92-105.
- Aşkın, R., Bozkurt, Y., & Zeybek, Z. (2020). Covid-19 pandemisi: Psikolojik etkileri ve terapötik müdahaleler. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 19(37), 304-318.
- Atan, F., & Kocasaraç, H. (2022). Dijital öğrenme-öğretme araçları. *Medeniyet Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 6(2), 1-17.
- Avcı, İ. (2024). 7. sınıf Sosyal Bilgiler dersi öğretim programının öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi [Yayımlanmamış Yüksek lisans tezi]. Marmara Üniversitesi.
- Ayaz, B., Ramazanoğlu, M. & Uluyol, Ç. (2023). Identification the impact of differentiated digitally supported learning environments. *Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(3), 853-867. <https://doi.org/10.38151/akef.2023.88>
- Baz, F. Ç., & Tetik, E. (2017). Uyarlanabilir çevrimiçi öğrenme ortamı kullanan öğrencilerin ortam kullanımına ilişkin görüşleri. *Academia Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 2(2), 20-28.
- Bedir, G., Ersözlü, Z. N., & Altun, A. (2013). Zihinsel engelli öğrencilerin eğitiminde kullanılan aktif öğrenme aktivitelerine ilişkin özel eğitim öğretmenlerinin düşünceleri. *International Journal of Social Science*, 6(5), 1195-1216. <https://doi.org/10.9761/JASSS1503>
- Bektaş, F. (2014). School principals personal constructs regarding technology: An analysis based on decision-making grid technique. *Educational Sciences: Theory and Practice*, 14(5), 1767-1775. <http://10.12738/estp.2014.5.2179>
- Bilgili, A. S. (2010). Geçmişten günümüze sosyal bilimler ve sosyal bilgiler. A. S. Bilgili (Ed.), *Sosyal bilgiler eğitimi* (3. bs., ss. 2-31). Pegem Akademi Yayıncılık.
- Chau, S., & Cheung, C. (2017). “Bringing life to learning”: A study of active learning in hospitality education. *Asia-Pacific Education Researcher*, 26(2), 127-136. <https://doi.org/10.1007/s40299-017-0333-6>
- Çelikten, M. (2002). Okul müdürlerinin bilgisayar kullanma becerileri. *Milli Eğitim Dergisi*, 4, 155-156.
- Çolak, E. (2015). The effect of cooperative learning on the learning approaches of students with different learning styles. *Eurasian Journal of Educational Research*, 59, 17-34 <http://dx.doi.org/10.14689/ejer.2015.59.2>
- Çukurbaşı Çalışır, E., & Arıkan, Y. (2022). The effects of the teaching methods prepared for the visual or verbal learning styles on academic success. *The Journal of Limitless Education and Research*, 7(2), 216-251. <https://doi.org/10.29250/sead.1109364>
- Demir, M. K. (2008). 2005 Social studies curriculum's effects on students' critical thinking skills. *Eurasian Journal of Educational Research (EJER)*, 33, 113-126.
- Demirezen, S., & Kaya, E. (2023). Sosyal bilgiler dersi öğretim programı ve ders kitaplarında dezavantajlı gruplar. *E-Uluslararası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 14(3), 68-91. <https://doi.org/10.19160/e-ijer.1255795>
- Fırat, M. (2009). Bireyselleştirilebilir bir e-öğrenme aracı olarak dijital konu haritaları. *Bilişim Teknolojileri Dergisi*, 2(3).
- Filiz, N. Y., & Dikmen, Y. (2017). Hemşirelik eğitiminde aktif öğrenme yöntemlerinin filiz kullanımı: jigsaw tekniği. *Journal of Human Rhythm*, 3(3), 121-127.

- Gökmen, Ö. F., Akgün, Ö. E., & Kartal, F. (2014). Fatih projesinde kullanılan etkileşimli tahtalara ve hizmet içi eğitimlere yönelik öğretmen görüşleri. *Milli Eğitim Dergisi*, 44(204), 42-62. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/441917>
- Gülersoy, A. E., Özbay, G., Yıldırım, G., & Çetinkaya, B. (2021). Investigation of attainment of the curriculum of social studies course (4th, 5th, 6th, and 7th grades) in educational philosophy and theories. *Uluslararası Sosyal Bilimler Eğitimi Dergisi*, 7(1), 151-199. <https://doi.org/10.47615/issej.944834>
- Gür, H., & Seyhan, G. (2006). İlköğretim 7.sınıf matematik öğretiminde aktif öğrenmenin öğrenci başarısı üzerine etkisi. *Balıkesir Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 8(1), 17-27.
- Hayat, M., Hasan, R., Ali, S. I., & Kaleem, M. (2017, 18-20 December). Active learning and student engagement using activity-based learning. *2017 International Conference on Infocom Technologies and Unmanned Systems (Trends and Future Directions) IEEE*, 201–204. <https://doi.org/10.1109/ICTUS.2017.8286005>
- Karaman, B. (2024). Bilim tarihi bağlamında 2018 ve 2024 Sosyal Bilgiler dersi öğretim programlarının karşılaştırmalı analizi. *Ulakbilge Sosyal Bilimler Dergisi*, 12(92), 112–119. <https://doi.org/10.7816/ulakbilge-12-92-02>
- Kayman, F., & Özdemir, H. (2025). 2024 ortaokul Türkçe dersi öğretim programı: öğretmen görüşleri ve öneriler. *Cumhuriyet International Journal of Education*, 14(2), 517-531. <https://doi.org/10.30703/cije.1567388>
- Kılıçoğlu, G., & Aydemir, A. (2022). Türkiye’deki 2005 ve 2018 sosyal bilgiler dersi öğretim programlarına yönelik bir değerlendirme: Swot analizi / an evaluation of 2005 & 2018 social studies curriculum in turkey: swot analysis. *E-Uluslararası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 13(5), 275-296. <https://doi.org/10.19160/e-ijer.1169598>
- Korkmaz Toklucu, S., & Tay, B. (2016). The effect of cooperative learning method and systematic teaching on students’ achievement and retention of knowledge in social studies lesson. *Eurasian Journal of Educational Research*, 16(66), 315-334.
- McGreevy, K. M., & Church, F. C. (2020). Active learning: subtypes, intra-exam comparison, and student survey in an undergraduate biology course. *Education Sciences*, 10(7), 185. <https://doi.org/10.3390/educsci10070185>
- MEB. (2024a). *Öğretim programları ortak metni*. Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı. Retrieved from <https://mufredat.meb.gov.tr/>
- MEB. (2024b). *Sosyal bilgiler öğretim programı*. Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı. Retrieved from <https://mufredat.meb.gov.tr/>
- Miles, M. B. & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded sourcebook* (2nd ed.). Sage.
- Mulenga, E. M., & Marbán, J. M. (2020). Is COVID-19 the gateway for digital learning in mathematics education? *Contemporary Educational Technology*, 12(2), ep. 269. <https://doi.org/10.30935/cedtech/7949>.
- Murillo-Zamorano, L. R., López Sánchez, J. Á., Godoy-Caballero, A. L., & Bueno Muñoz, C. (2021). Gamification and active learning in higher education: can digital society, academia, and students' interests be matched? *International Journal of Educational Technology in Higher Education*, 18(15), 2-27. <https://doi.org/10.1186/s41239-021-00249-y>

- Omasheva, A., Sugralina, L., Minayeva, Y., & Salkeeva, L. K. (2018). Implementation of active learning and assessment for chemistry courses. *The Eurasia Proceedings of Educational and Social Sciences*, 10, 77-84.
- Özgen, K., & Pesen, C. (2008). Probleme dayalı öğrenme ve matematik eğitiminde uygulanabilirliği. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 0(24), 36 - 46.
- Öztürk, M. (2013). The effects of foreign language learning strategies on student success. *Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, (30), 111-126.
- Parlak, N., Yurdakul, F., Kalender, M., & Üngör, B. (2023). Dijital dönüşüm ve eğitim: öğretmenlerin karşılaştığı yenilikçi yaklaşımlar. *Ulusal Eğitim Dergisi*, 3(8), 1322–1339.
- Patton, M. Q. (2002). *Qualitative research and evaluation methods* (3rd ed.). Sage Publications.
- Rodchua, S. (2016, 7-9 March.). *Innovative and active learning strategies in higher education: Boosting satisfaction and learning effectiveness (Abstract only)*. In INTED2016 Proceedings (p. 7986). IATED. <https://doi.org/10.21125/inted.2016.0879>
- Sezgin, S., & Fırat, M. (2020). Covid-19 pandemisinde uzaktan eğitime geçiş ve dijital uçurum tehlikesi. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 6(4), 37-54.
- Türkben, T. (2015). Aktif öğrenme yöntemiyle oluşturulmuş sınıf ortamının öğrenciler üzerindeki etkisi. *Turkish Studies- International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 10(7), 899-916. <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.8331>
- Ustun, A. B. (2019). Harmanlanmış öğrenme ortamlarında mobil öğrenmenin etkileri. *Bilgi ve İletişim Teknolojileri Dergisi/Journal of Information and Communication Technologies*, 1(1), 1-14.
- Uysal, F., & Elgün, İ. (2022). Examining the learning outcomes of the teaching principles and methods course in the context of student-centered learning. *Sakarya University Journal of Education*, 12(2), 327-343. <https://doi.org/10.19126/suje.1050680>
- Yalaz, E. T. (2021). Mimarlık eğitiminde kullanılan aktif öğrenme yöntemlerinin Yapı Bilgisi II dersi üzerinden değerlendirilmesi. *Journal of Social and Humanities Sciences Research*, 8(68), 942-953. <http://dx.doi.org/10.26450/jshsr.2365>
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2011). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (8th ed.). Ankara: Seçkin Yayınevi.

Extended Abstract

Introduction

In today's world, the rapidly changing technology and information age requirements necessitate individuals to possess knowledge and develop skills in using, critiquing, producing, and sharing information. The Türkiye Century Education Model aims to equip students with academic success and competence in character development, values education, and digital literacy (Ministry of National Education [MEB], 2024a). Notably, the social studies curriculum, which focuses on societal consciousness, historical awareness, and citizenship education, is being reshaped with approaches that aim to transfer values and impart skills aligned with contemporary needs (MEB, 2024b). At this point, integrating active learning strategies and digital content into the teaching process holds significant importance.

Active learning has emerged as an alternative approach to traditional teaching methods, which are teacher-centered, by offering a student-centered perspective (Özgen & Pesen, 2008). Numerous studies indicate that active learning techniques enhance students' academic achievements and skills while supporting multifaceted development (Aksu & Keşan, 2011; Chau & Cheung, 2017; Gür & Seyhan, 2006; McGreevy & Church, 2020; Murillo-Zamorano et al., 2021; Rodchua, 2016; Yalaz, 2021).

The use of digital learning tools has the potential to transform teaching methods and learning processes. Digital tools support the teaching process and enrich active learning activities, providing personalized learning experiences tailored to individual student differences.

The effectiveness of the learning-teaching practice recommendations offered by the Türkiye Century Education Model should be rigorously evaluated. Given the novelty of the program, conducting similar studies to identify areas needing improvement and contributing these findings to the literature is recommended. This study contributes to the literature by examining the program from various dimensions and providing suggestions for addressing current shortcomings.

This study analyzed the proposed learning-teaching practices for social studies lessons within the Türkiye Century Education Model framework, focusing on active learning and digitalization contexts. The research aims to determine the extent to which social studies teaching aligns with contemporary pedagogical trends and to contribute to the development of educational programs accordingly. In this context,

What active learning techniques are included in the Social Studies Curriculum Teaching Program published in 2024 within the Türkiye Century Education Model framework?

In the Social Studies Curriculum Teaching Program published in 2024 within the Türkiye Century Education Model framework, what digital tools and methods are recommended for digitalization? This study attempted to answer these questions.

Method

This study employed document analysis, a qualitative research method. The research is descriptive, focusing on an in-depth examination of current situations. Qualitative research is a process that enables the realistic and holistic representation of perceptions and events in their natural contexts through the use of qualitative data collection techniques, such as observation, interviews, and document analysis. Document analysis examines written materials, providing information about the phenomenon being studied. In qualitative research, document analysis can be used as a standalone data collection method or in combination with other methods (Yıldırım & Şimşek, 2011).

As a data collection tool, the Social Studies Curriculum for Grades 4, 5, 6, and 7, published in 2024 by the Ministry of National Education within the framework of the Türkiye Century Education Model, was utilized in this study.

The data obtained from the document were examined through descriptive analysis, a method widely preferred in qualitative research. In descriptive analysis, the collected data are summarized and interpreted according to predefined themes or the directions indicated by the research questions. Direct quotations are frequently included in descriptive analysis to present the interpreted findings to the reader. The descriptive findings are explained and interpreted, cause-and-effect relationships are examined, and specific conclusions are drawn (Yıldırım & Şimşek, 2011).

In this study, the reliability of the content analysis was ensured using the approach proposed by Miles and Huberman. According to their recommendation, at least 80% agreement among coders should be achieved. Based on the Miles and Huberman formula ("Reliability = $\text{Agreements} \div (\text{Agreements} + \text{Disagreements}) \times 100$ "), the data were reanalyzed by a subject-matter expert. An agreement rate of 85% was achieved across the learning outcomes of Grades 4, 5, 6, and 7, with six agreements and one disagreement observed (Miles & Huberman, 1994; Patton, 2002).

Findings

In the instructional practices developed in line with the learning outcomes of the 4th-grade Social Studies curriculum, it is observed that the active learning approach is widely recommended. Activities such as question-and-answer sessions, drama, and group work are frequently included; however, digitalization suggestions are limited and focus on specific learning outcomes.

Active learning approaches are also widely recommended in the instructional practices developed by the learning outcomes of the 5th-grade Social Studies curriculum. Group work, research, investigation, discussion, and critical thinking techniques stand out. However, it has been identified that digitalization elements are mainly concentrated within the "Technology and Social Sciences" learning domain while remaining limited in other areas.

In the instructional practices developed based on the learning outcomes of the 6th-grade Social Studies curriculum, active learning approaches are again commonly emphasized. Group work, discussion, brainstorming, and product creation activities are particularly prominent. On the other hand, digitalization elements are recommended for only a limited number of outcomes, becoming more evident, especially within the "Technology and Social Sciences" domain. While active learning practices are holistically integrated into the curriculum, recommendations regarding digitalization do not exhibit a systematic distribution.

Active learning methods are widely recommended in the instructional practices developed by the 7th-grade Social Studies curriculum. Techniques such as group work, brainstorming, research, and discussion are frequently emphasized. In contrast, it has been determined that digitalization components are suggested in a limited number of learning outcomes. Digital tools are particularly notable within the "Technology and Social Sciences" learning domain, whereas the rate of such suggestions is low in other areas. Overall, while the active learning approach is holistically reflected in the curriculum, recommendations regarding digitalization remain limited and fragmented.

Discussions, Conclusions, and Recommendations

This study examines the learning-teaching practices based on the learning outcomes of the 4th, 5th, 6th, and 7th-grade Social Studies curricula in Türkiye, focusing on active learning and digitalization elements. The primary objective of this research is to examine the extent to which the Social Studies

curricula incorporate active learning approaches and digitalization elements, and to assess the impact of these elements on education.

The research findings reveal that Social Studies curricula widely recommend active learning components, while elements of digitalization are included to a limited extent. Active learning activities, such as group work, brainstorming, and research investigations, are frequently recommended to develop students' critical thinking, creative thinking, and collaboration skills. These methods are crucial for ensuring students' active participation in the course and promoting their engagement with the knowledge.

In particular, at the 4th-grade level, there is a strong emphasis on active learning elements, whereas the inclusion of digitalization components remains limited. Digital tools and resources are featured only in specific learning domains, especially in the "Technology and Social Sciences" area. At the 5th-grade level, it was observed that digitalization elements were not consistently recommended across all learning outcomes. In the 6th grade curriculum, active learning practices are more widely encouraged, yet recommendations related to digitalization remain limited. At the 7th-grade level, the lack of digitalization elements indicates that digital tools are not being utilized consistently for pedagogical purposes.

The study emphasizes the need for the Social Studies curricula to integrate digitalization components more comprehensively and systematically. The pedagogically coherent incorporation of digital tools into the curriculum would enhance teachers' digital pedagogical competencies and contribute to developing students' digital literacy and citizenship skills.

In conclusion, while the Social Studies curricula strongly incorporate active learning elements, digitalization components remain insufficient. These findings suggest that the curricula fall short of adapting to the demands of the digital age and that the pedagogical integration of digitalization needs to be strengthened. Supporting the curricula with digital tools and resources will improve teachers' digital pedagogical competencies and enable students to acquire the digital skills required by the contemporary world.